

Tyúkper, gyermekek, orvhorgászok

a szabálysértési előadó előtt

Házigazda és lakó, albérló és főbérlo, eltartó és eltartott, házfelügyelő és bérlo, kereskedő és vevő keresi igazát a tanácsok igazgatási osztályán. Tavaly az I. kerületi tanács szabálysértési előadója 838 bejelentés érkezett. A tanács dolgozói — társadalmi munkások segítségével — valamennyi ügyet, bejelentést megvizsgáltak.

A „pereskedők” apró ügyekben igazságos, megnyugtató intézkedést várnak. A gyorsabb ügyintézés, s a tárgyilagossági határozatok érdekében az I. kerületi tanács az igazgatási állandó bizottság mellé szabálysértési albizottságot szervezett. Tagjai minden ügyet alaposan mérlegelve segítik a szabálysértési előadók munkáját.

Ilyenkor télen a hótakarítás és a szemétszállítás, valamint összegyűjtése miatt érkeznek a bejelentések. Idén télen — a kedvező időjárás miatt — a hóeltakarítással kapcsolatban mindössze egyetlen feljelentés érkezett. A bejelentő joggal tette szövé, hogy a Széchenyi téren, a bíróság épülete

előtt hóeséskor járhatatlan a gyalogjárda.

A nagyobb bérházak lakói közül többen a háziszemét összegyűjtésével kapcsolatban panaszkodtak. Az elmúlt napokban két ilyenfajta feljelentés érkezett. A belváros egyik háromemeletes bérházában idős, 67 éves beteg asszony látja el a házfelügyelői teendőket. Most, amikor a fűtés miatt sok a szemét, nem tudja összeszedni azt. A ház 34 lakója közül 28 nem is tart erre igényt, 6 azonban ragaszkodik hozzá, követelik, hogy a házfelügyelő vigye le a hamut. Hasonló panasszal fordultak a Bajcsy-Zsilinszky utca egyik bérházának lakói a szabálysértési előadóhoz.

A paragrafusok, a házirend és a házfelügyelők munkarendje kötelezően írja elő a szemét összegyűjtését és szállítását. A tényeket figyelembe véve mégsem bírságolta meg a szabálysértési előadó az idős házfelügyelőket. Még a munkahelyről, a Szegei Ingatlankezelő Vállalatotól is „felmentő” vélemény érkezett a tanácshoz. Az idős házfelügyelők nagy többsége ugyanis jóval a nyugdíjkor-

határ felett van, de nyugdíjba küldésük — lakás- és munkaerő hiányában — nagy gondot okoz a vállalatnak.

Az I. kerületi tanács valamennyi dolgozója ismeri már a Korondi utcaiak „tyúkperét”. Az utca egyik házának lakója a legkülönbözőbb okok miatt jelentette fel a kerületi tanácsnál baromfitartó társát. Egyszer azért, mert sok volt a tyúk, máskor pedig azért, mert a baromfiudvar közel van lakásához. Az illetékesek megvizsgálták a bejelentést, s megállapították, hogy az állattartási rendelet paragrafusait nem sérti a baromfitartó lakó, ezért elutasították a notórius perlekedő kérelmét.

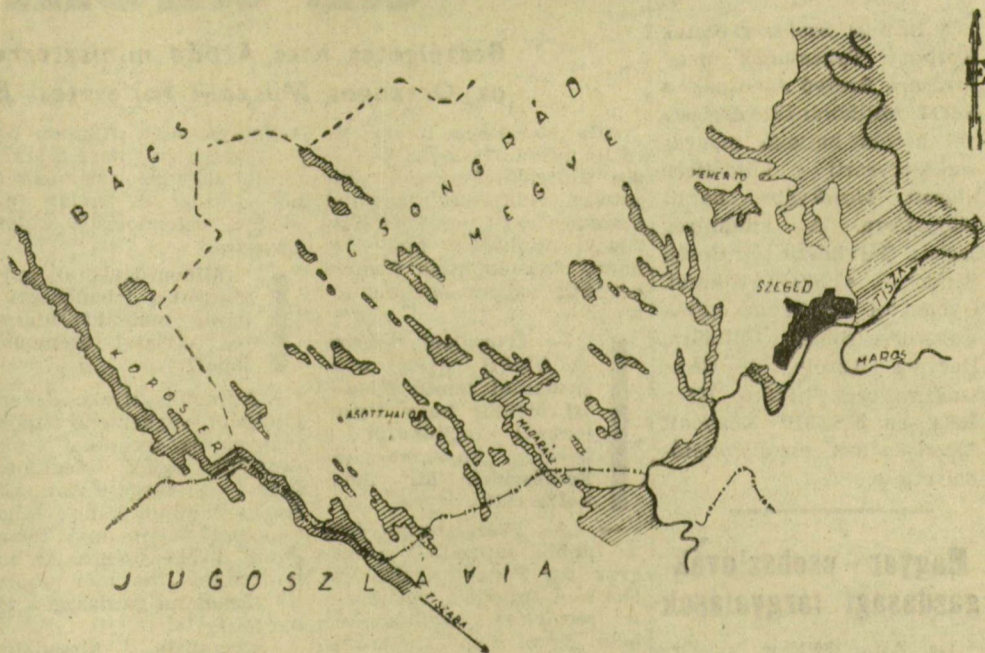
Még mindig elég gyakran előfordul, hogy az önkiszolgáló boltokban néhány vevő fizetés nélkül tesz zsebbe csokoládét, cukorkát, cigarettát. A tanácshoz érkezett ügyek azt bizonyítják, hogy az édességek a legfiatalabb és a legidősebb korosztály tagjait csábítják. A tárgyaláson sokszor sírva mondják el a gyermekek, hogy nem tudtak ellenállni a csábításnak. A szabálysértési előadó ilyen esetekben a szülőket, s az illetékes gyermekügyi hatóságokat értesíti.

Nehéz lenne felsorolni, hányan szegik meg az együttélés írott és íratlan törvényeit. Társbérlok, eltartók és eltartottak keresik igazukat. Az érdekesebb ügyek közé tartoznak az orvhorgászok. Közülük többen engedély nélkül halásznak, mások pedig, kijátszva a rendelkezéseket, apró halakat visznek a konyhára.

Tavaly 39 esetben iskolai mulasztás miatt is kerültek szülő és tanuló a szabálysértési előadó elé. Néhány esetben kiderült, hogy szülői hanyagság miatt nem járt a gyermek iskolába. Az igazságos, körültekintő határozatok eredménye talán, hogy az idei iskolai évben egyetlen egy iskola sem jelentkezett hasonló panasszal az I. kerületi tanácsnál.

L. F.

Vannak-e még feltáratlan tőzegmezők Csongrád megyében?

A közelmúltban a Dél-Magyarország hasábjain érdekes cikk hívta fel a figyelmet: „Ásotthalom határában tőzeglelőhelyre bukkantak... Megkezdtek kitermelését talajjavítási célokra”. Mint megtudtuk, az Ásotthalom és környékén feltárt négy kilométer hosszúságú, 35–40 méter széles, négy méter vastag tőzegréteget összesen mintegy 560–600 ezer köbméter olyan talajjavító anyagot biztosít, melynek szervesanyag-mennyisége több mint 70 százalék, humusz tartalma pedig eléri a 40 százalékot. Számításaink alapján ez a tőzegkészlet 8 ezer 300 kataszteri hold futóhomok megjavításához elegendő.

130 ezer hold homok

Csak hogy megyénkben enél lényegesen több a futóhomok. Ideszámítva a távlati fejlesztési tervekben szereplő új nagyüzemi szőlők és gyümölcsültetvények területeit is, összesen körülbelül 130 ezer kataszteri hold homok vár javításra megyénkben. A hagyományos talajjavítási eljárások szerint egy-egy hold homok javításához 200–400 mázsa istállótrágya szükséges. Ezt az óriás mennyiséget azonban — figyelembe véve a javításra váró területek nagyságát — istállótrágyából előteremteni belátható időn belül nem tudjuk. Jól látják ezt a Földművelésügyi Minisztériumban is. Ezért az FM és a Kísérletügyi Főigazgatóság által elrendelt talajjavító anyagnormák szerint a hiányzó istállótrágyát, feká-

liát tőzeggel kell helyettesíteni. Szántóföldi homokjavítás esetében holdanként szükség van 150 mázsa tőzegre és 80 mázsa istállótrágyára, nitrogén, foszfor és kálium tartalmú műtrágyák kiegészítésével. Szőlőtelepítés alá fel kell használnunk az ide vonatkozó állami norma szerint 100 mázsa tőzeget, 100 mázsa istállótrágyát és 100 mázsa lignitport. Ha azonban ezek a javítóanyagok nem állnak rendelkezésre, holdanként 300 mázsa tőzeget kell alkalmaznunk nitrogén, foszfor és kálium együttes előírás szerinti adagolásával.

Szállítani sem kell

Meg kell azonban mondanunk, az ilyen talajjavítás is csak akkor gazdaságos, ha a tőzeget lehetőség szerint a megyén belül tudjuk kitermelni. Szállítóköltségeink leköltöztetését figyelembe véve megfontolandó tárgya, hogy érdemes-e tőzeget szállítani homokjainkra például Dunántúlról. Tudományos feltevések azonban arra engednek következtetni, hogy számos tőzeglelőhely van Csongrád megyében is, melyekről nem tudunk fel kellene azok kutatni. Lássuk tehát az újabb telepek feltárási lehetőségeit a természet-földrajzi viszonyok figyelembe vételével.

Pár szót a tőzeg keletkezéséről... A tőzeg, lápok, mocsarak, tavak, holtágak szervesanyaggal való feltöltődése révén keletkezik. A szervesanyagot a vízi növényzet — sás, nád, gyékény, ritkábban a fák — szolgáltatja. A növények elhalt maradványai a víz alatt levegő kizárásával bomlanak el, tehát tőzegesednek. Ez a folyamat évtizedeken, esetleg évszázadokon át évről évre ismétlődik. Így a dús mocsári vegetáció elhalt maradványai több méter vastag tőzegréteget is létrehozhatnak.

Jó példa erre a Kiskunhalas határában feltárt úgynevezett városi lápföld, mely a várost egykor körülvevő tő feltöltődése útján képződött. De nem kisebb jelentőségűek a szanki Mörctőz, a bátonostori, a Csávoly környéki és a most feltárt ásotthalmi tőzegtelepek sem.

A régi térkép alapján

Az ilyen tőzegképződési lehetőségek homokvidékünk bizonyos részein ósidőktől fogva adtak. Az 1700-as évek második felében rendelkeztek el az első egész Magyarország átfogó katonai térképek megszerkesztését. II. József császári katonai térképek” néven ismeretesek. A mellékelt 1:250 000-es méretarányú térképvázlat kb. 300 éves vízrajzi állapotokat szemléltet, melyeket a szegedi József Attila Tudományegyetem Földrajztudományi Intézetében levő II. József császári térképek megfelelő szelvényéből vettem át. A vázlaton bevonalt részek tehát már 300 esztendővel ezelőtől is tavas, lápos, mocsaras te-

leletek voltak. E helyzetet a századvégi vízrendezés némileg megváltoztatta, de az átalakulás a kérdéses területen nem volt jelentős. Az ereknek nagyon kicsi esésük volt a Tisza felé s a vízlefollyás is csak az évek egy bizonyos szakaszában, tavasszal volt lehetséges. Tehát a tőzegképződés feltételei Csongrád megyében is sok helyen adottak voltak. Az úgynevezett Körös érrendszere — melyhez az ásotthalmi tőzegtelep is kapcsolódik — végighúzódik a jugoszláv határ egy szakaszán, majd kisebb-nagyobb tavakkal tarkítva mélyen behatol Bács-Kiskun megye területére. A vázlaton láthatjuk, hogy hasonló mocsaras tavakkal, erőkkel bővelkedett a terület s egyes részei még napjainkban is hasonló állapotban vannak. Érdemes lenne ezeket a területeket alaposabban megvizsgálni. Nem akarom azt állítani, hogy minden egykori mocsaras, vízállásos helyen gazdag tőzeglelőhelyre bukkanunk, azonban az esetleges kutatások a Körös érrendszere bizonysan újabb sikerekkel járnának. Érdemes lenne a vázlaton látható alacsony fekvésű területeket néhány kutatófúrással megtüzelni. Lehet, hogy a fúrások több helyen csak erősen szódás-meszes sziklet jelennek meg, de fennáll annak a lehetősége is, hogy humuszban feldúsult homokot találunk, mellyel — mint a Nyírségben — már nagyszerűen lehet javítani a sovány homokot. De az sem lehetetlen, hogy kutatófúrással nem egy helyen gazdag tőzegtelepet is találjanak. Ebben az esetben megyénk óriás tömegű javítóanyag birtokába juthatna s csakhamar megváltoztathatnánk a Csongrád megyei homokvidék jelenlegi szegényes mezőgazdasági kultúráját.

Dr. Nagy László,
Dél-alföldi Mezőgazdasági
Kísérleti Intézet

Vegyszeres gyomirtás 83 ezer holdon

Tovább nőtt Csongrád megyében a vegyszeres gyomirtás népszerűsége. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek felismerték a korszerű gyomirtási módszer előnyeit, hasznosságát. Tavaly már 83 ezer katasztrális holdon „kapáltak” vegyszerrel. Ez a terület közel 43 ezer katasztrális holdnál nagyobb, mint az előző évi volt. Az állami gazdaságok 12 ezer, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek 51 ezer katasztrális hold kalásztartó területen kezelték a gyomirtással. A vegyszerrel kezelt kukoricaterület tavaly az állami gazdaságokban közel 2 ezer holddal, a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben pedig több mint 4 ezer holddal volt nagyobb, mint 1963-ban.

A Munka Törvénykönyve új rendelkezéseiről

MIKOR TERHELI A VÁLLALATOT ÁTHERYEZÉSI KÖTELEZETTSÉG?

A Munka Törvénykönyve új rendelkezése szerint a vállalat köteles a dolgozót kérelmére az általa megjelölt vállalathoz áthelyezni, ha

— munkakörének ellátása egészségét súlyosan veszélyeztet, és új munkahelyén ilyen veszélyeztetésnek nincs kitéve, vagy

— nem szakképzettségének megfelelő munkakörben dolgozik, és új munkaviszonyban ilyen munkakörbe kerülne.

Nem köteles azonban ezekben az esetekben sem a vállalat az áthelyezésre, ha az áthelyezés iránti kérelem bejelentésétől számított

tizenöt napon belül, a dolgozó egészségi állapotának, illetőleg szakképzettségének megfelelő munkakört biztosít.

A dolgozót — az érdekelt vállalatok megegyezése alapján — a termelés érdekében, vagy egyéb fontos okból át lehet helyezni. (A vállalatok közötti megegyezést pótolja a közös, illetve az érdekelt felek szervek együttes intézkedése.) Az áthelyezésre csak akkor kerülhet sor, ha a megegyezés alapján az új vállalat írásban közli a dolgozó leendő új munkahelyét, munkakörét és munkabérét.

A MUNKAVISZONY FOLYAMATOSSÁGÁRA VONATKOZÓ ÚJ SZABÁLYOKRÓL

A munkaviszony folyamatoságára vonatkozó szabályok megváltoztak az új rendelkezések alapján. A munkaviszony folyamatoságát nem szakítja meg a munkaviszony megszűnése, ha a dolgozó 30 napon belül új munkaviszonyba lép. Megszakad a folyamatoság azonban, ha a munkaviszonyt fegyelmi elbocsátással, bírói ítélettel, a dolgozó jogszabálynak meg nem felelően történő kilépésével, vagy a dolgozó felmondásával szűnt meg. Ez utóbbi esetben is folyamatos marad azonban a munkaviszony, ha a dolgozó azért mondott fel, mert más helységbe helyezték — ha ez nem fegyelmi úton történt — és ezt követően új munkahelyen hat hónap alatt lakást nem kapott; házasságot kötött; házastársát más helységbe helyezték, és annak lakóhelyére kíván költözni; terhes lett, illet-

ve szült és legkésőbb gyermeke harmadik életévének betöltéséig mond fel; öregszik, vagy rokkantsági nyugdíjra, vagy baleseti járadékra szerzett igényt; közepe- vagy felsőfokú tanítást nappali tagozatra vették fel; a vállalat a társadalmi tanulmányi szerződésből eredő kötelezettségét megszegte.

Az ismertető okokat a felmondáskor a dolgozónak be kell jelentenie, és valódiságukat hitelt érdemlő módon igazolnia kell. Egyes kivételes esetekben (pl. hosszan tartó betegség), amikor a dolgozó az említett 30 napon belül önhibáján kívül nem tud új munkaviszonyba lépni, ez az idő meghosszabbodik. Eddig erre nem volt lehetőség, a dolgozó munkaviszonyának folyamatosága — ha nem tudott közben elhelyezkedni — a 30 nap elteltével megszakt.

A MUNKAVISZONY ELVESZTETT FOLYAMATOSSÁGÁNAK VISSZASZERZÉSÉRŐL

Ha a dolgozó folyamatos munkaviszonya a két évet elérő, kérelmére minden korábban figyelembe nem vett munkaviszonyban töltött idejét be kell számítani. Abban az esetben viszont, ha a dolgozó előző munkaviszonyát a jogszabálynak nem megfelelően szüntette meg; ha egy éven belül kétszer, vagy többször, illetve

ilyen évet követő évben akárcsak egyszer is felmondással szüntette meg, és ez nem a már ismertető okok valamelyike miatt történt, továbbá, ha munkaviszonya fegyelmi elbocsátással, vagy bírói ítélettel szűnt meg, a beszámítási kedvezmény csak háromévi folyamatos munkaviszonyban töltött idő után illeti meg.

Dr. K. J.

A néphagyomány folytatói

(Liebmann B. felv.)

Hagyományos népi művészeti remekeket készít műhelyében Hódmezővásárhelyen Vékony Sándor. A hódmezővásárhelyi népművészet mindig híres volt remekéről, de a háború előtti években egyre inkább csak tömegcikkek készítésére szorítkozhatott, és az ősi motívumok, díszítőeljárások lassanként feledésbe merültek. Már-már úgy látszott, ez a gazdag hagyomány a múlté lesz, amikor a felszabadulás után kormányzatunk támogatásával új életre kapott, a tömegcikkek helyett a népművészeti remekek készítésére térhetett vissza. Újra készülnek a változatos mintájú Miska-kancsók, butélikák, tányérok. Képünkön Vékony Sándor a régi módon írókával díszíti a jellegzetes vásárhelyi tányért. Baranyi Jánosné pedig a Miska-kancsó hagyományos motívumait karcolja.